

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Stöd till den kommunala ekonomin åren 2020 och 2021

Utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin är svåra

- Utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin har varit svåra redan länge på grund av den strukturella obalansen i kommunernas inkomst- och utgiftsutveckling:
  - Den ökade äldrebefolkningen ökar efterfrågan på och utgifterna för den offentliga servicen samtidigt som den minskade befolkningen i arbetsför ålder försvagar skattebasen för förvärvsinkomstskatten.
  - Den interna flyttningsrörelsen och den minskade nativiteten har stärkt den ovan beskrivna förändringen och kommunernas differentieringsutveckling.
- Coronapandemin har i hög grad påverkat kommunernas uppgiftsfält, servicebehovet och efterfrågan samt den kommunala ekonomin. Den största effekten av pandemin har varit och kommer att vara att kommunernas skatteinkomster minskar under de närmaste åren.
- I en akut krissituation har det statliga stödet till kommunerna varit nödvändigt för att trygga basservicen och för att jämna ut de förändringar som beror på coronapandemin.
- På längre sikt bör uppmärksamhet fästas vid strukturella reformer som kan korrigera obalansen i inkomst- och utgiftsutvecklingen och trygga lika tillgång till basservice i hela landet.

Stöd till kommunerna 2020

- I den fjärde tilläggsbudgeten för 2020 fattade regeringen beslut om en omfattande åtgärdshelhet på cirka 1,4 miljarder euro för att lindra de utmaningar för kommunernas ekonomi som beror på coronapandemin och de restriktionsåtgärder som hänför sig till den.
- I samband med höstens budgetmangling har regeringen beslutat att öka stödet till kommunerna med ytterligare 600 miljoner euro för 2020. Av tillägget riktas 400 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice och 200 miljoner euro till sjukvårdsdistrikten. Propositionen ingår i tilläggsbudgeten hösten 2020.
  - Syftet med stödet är att trygga kommunernas basservice samt att hjälpa öka tjänster som är väsentliga med tanke på hanteringen av coronasituationen.
  - Ökningen av statsandelen för basservice riktas till kommunerna på samma sätt som den tidigare ökningen av statsandelen år 2020 (1/3 på basis av invånarantalet och 2/3 i förhållande till utdelningen av kommunalskatten).

Stöd till kommunerna 2021

- År 2021 stöds kommunerna med tre åtgärder som utöver de åtgärder som redan vidtagits stärker den kommunala ekonomin med sammanlagt ca 850 miljoner euro.

Den temporära höjningen av kommunernas andel av samfundsskatten med 10 procentenheter förlängs att gälla skatteåret 2021. Höjningens inverkan på den kommunala ekonomin är ca 550 miljoner euro.

En temporär höjning av statsandelen för kommunal basservice, 280 miljoner euro. Genom höjningen kompenseras kommunerna bl.a. för de minskade skatteinkomsterna till följd av coronavirusituationen.

Ökning av den behovsprövade höjningen av statsandelen, 20 miljoner euro. År 2021 står sammanlagt 30 miljoner euro till förfogande för höjning av statsandelen enligt prövning.

Förlängning av den temporära höjningen av kommunernas andel av samfundsskatten for skatteåret 2021

- Kommunernas andel av samfundsskatteinntektene økes med 10 prosentenheter for en viss tid även under skatteåret 2021 og permanent med 2 prosentenheter, vilket kompensere kommunene for senkingen av avgiftene for småbarnspedagogik. Statens andel senkes på motsvarande sätt.
- Endringen påvirker ikke enskilda kommuners andeler.
- De kommuner som får mest samfundsskatt drar mest nytta av höjningen.
- Kommunernas inntekter från samfundsskatten påvirkes dessutom av den höjning av utdelningen som redan gjordes for skatteåret 2020 og som økte kommunernas inntekter från samfundsskatten med 410 millioner euro år 2020 og med 110 millioner euro år 2021.

Höjning av statsandelen för basservice

- I statsandelen för kommunal basservice görs ett tillägg av engångsnatur på 280 miljoner euro, genom vilket kommunerna kompenseras bl.a. för den minskning av skatteinkomsterna som koronavirusituationen orsakar.
- Höjningen fördelas mellan kommunerna så att 1/3 riktas till kommunerna på basis av deras invånarantal och 2/3 riktas till kommunerna i förhållande till utdelningen av kommunalskatten.

Höjning av beloppet av den behovsprövade höjningen av statsandelen

- För statsandelen för basservice för 2021 anvisas ett tillägg på 20 miljoner euro till den behovsprövade höjningen av kommunernas statsandel.
  - År 2021 står sammanlagt 30 miljoner euro till förfogande för höjning av statsandelen enligt prövning.
- Till kommunen kan på ansökan betalas en höjning av statsandelen, om kommunen på grund av exceptionella eller tillfälliga ekonomiska svårigheter är i behov av tilläggsstöd.

Andra åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin 2021

- Utvidgning av läroplikten, 16,1 miljoner euro (129 miljoner euro 2024)
- Dimensioneringen av skötare inom äldreomsorgen, 53 miljoner euro (266 miljoner euro 2024)
- Reformen av klientavgifterna inom social- och hälsovården (bortfallet av avgifter kompenseras genom en ökning av statsandelarna)
- Kommunerna får full statlig finansiering för sina utvidgade uppgifter.

Inledandet av beredningen av kommunpolitiska riktlinjer

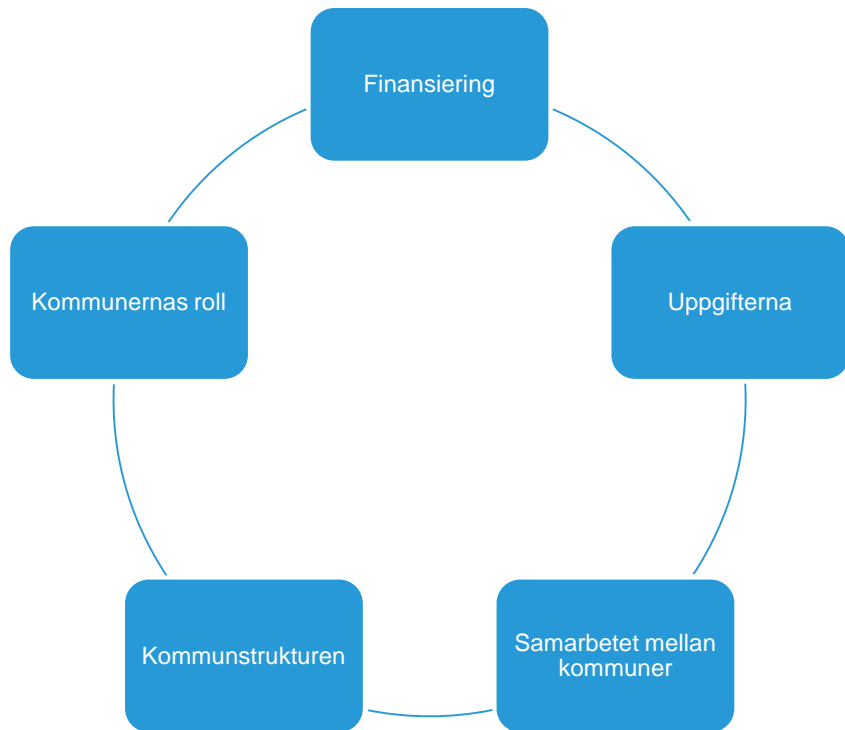

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Målet är att främja balansen mellan kommunernas uppgifter och finansiering

- Utmaningen består av den strukturella obalansen mellan kommunernas inkomster och utgifter
  - Befolkningen åldras, servicebehovet ökar, kostnaderna stiger
  - Kommunernas inkomststruktur försvagas, bl.a. på grund av befolkningsutvecklingen.
- Asymmetrin förstärks ytterligare av
  - Den interna flyttningsrörelsen
  - Urbaniseringen
  - Den minskande nativiteten
  - Den allt kraftigare differentieringen mellan kommuner
- Problemen inom den kommunala ekonomin och kommunernas differentieringsutveckling har under de senaste åren lett bl.a. till ökade ekonomiska skillnader kommuner emellan
- Vårdreformen förändrar kommunernas verksamhet och uppgiftsfält på ett betydande sätt

Kommunpolitiken måste granskas som en helhet

Målen med det övergripande perspektivet

- Säkerställa kommunernas möjlighet att ordna tjänster för sina invånare på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt
- Stärka hela den offentliga ekonomins hållbarhet
- Främja invånarnas välfärd och regionernas livskraft.

Förstudieskedet först

- Förstudieskedet som tjänsteberedning från hösten 2020 till sommaren 2021
  - Utgångspunkten är kunskapsbaserad verksamhet och stödjande av arbetet genom olika undersökningar, utredningar och analyser.
  - Tidigare och pågående utredningar och undersökningar sammanförs och ett förslag till behövliga och fortsatta kommunpolitiska åtgärder bereds.
  - Arbetet utförs med beaktande av stadsregionerna, regionstäderna och landsbygden samt de områden som ligger mellan dem, såsom städernas omgivningar och de regionala centren.
- Efter förstudien fortsätter arbetet med att bereda riktlinjer för kommunpolitiken på längre sikt och att precisera behövliga åtgärder.

Organisering

- Finansministeriet tillsätter de nödvändiga arbetsgrupperna under hösten 2020
- Följande parter deltar i beredningen
  - Kommuner och städer av olika storlek och språk
  - Olika ministerier
  - Finlands Kommunförbund och andra intressentgrupper

Frågor till stöd för beredningen

- Hur säkrar man i framtiden balansen mellan kommunernas uppgifter och finansiering med beaktande av läget för och hållbarheten hos hela den offentliga ekonomin?
- Vilka uppgifter ska kommunerna ansvara för och i vilken omfattning?
- Hur kan kommunernas ekonomi stärkas?
- Hur bör kommunernas roll utvecklas?
- Vilken betydelse har kommunstrukturen och kommunernas samarbetsstrukturer i framtiden?
- Hurdant är förhållandet mellan kommunal självstyrelse och de grundläggande fri- och rättigheterna?
- Har alla kommuner lika uppgifter och förpliktelser?
- Vilken roll har staten när det gäller att förnya kommunernas verksamhetsätt till exempel genom digitalisering?

Mer information om kommunernas situation

- [Kommunerna vid en vändpunkt? : Rapporten Lägesbild av kommunerna 2020](#) gavs ut i februari
- Databas över kommunernas ekonomi-, befolknings- och verksamhetsstatistik tutkikuntia.fi

Kunnat käännekohdassa?

Kuntien tilannekuva 2020

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2020:13

**Kompensering av
utgifter orsakade av
coronasituationen och
upplösandet av
vårdskulden**

**VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET**

Ersättning till kommunerna för kostnader som föranleds av coronan

- För de testnings-, spårnings- och andra kostnader som coronapandemin orsakar kommunerna reserveras över 1,6 miljarder euro.

1,4 md euro

Testning och spårning i enlighet med hybridstrategin

200 mn euro

Understöd till sjukvårdsdistrikten och kommunerna för direkta övriga kostnader som beror på coronan

30 mn euro

Testningsteknologi

30 mn euro

Kostnader som krävs för hälsosäkerheten vid gränsövergångsställen

Upplösning av vård- och serviceskulden

- Regeringen inleder beredningen av en flerårig övergripande reform som stöder tillgången till social- och hälsovårdstjänster och som syftar till att åtgärda den eftersatta vården och servicen.
- Därtill förbinder sig regeringen att avveckla den eftersatta vården och servicen med en helhet på 450 miljoner euro 2021–2023.